

28 Ιουλίου 2020

Οι δρόμοι της μετάνοιας

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Άγ. Ιωάννης Χρυσόστομος](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Είσαι αμαρτωλός; Μην απελπίζεσαι! Μπες στην εκκλησία με μετάνοια. Αμάρτησες; Πες στον Θεό! “Αμάρτησα”.

Τόσο δύσκολο είναι να ομολογήσεις την αμαρτία σου; Μα, αν δεν κατηγορήσεις εσύ τον εαυτό σου, θα έχεις κατήγορό σου τον διάβολο.

Πρόλαβε, λοιπόν, και άρπαξέ του το αξίωμα· γιατί, πράγματι, αξιώμά του είναι το να κατηγορεί. Πρόλαβέ τον και σβήσε το αμάρτημα· γιατί έχεις κατήγορο που δεν μπορεί να σωπάσει.

Αμάρτησες; Δεν σου ζητώ τίποτ άλλο, παρά τούτο μόνο: “Μπες στην εκκλησία και πες μετανοημένος στον Θεό το “Αμάρτησα”. Γιατί είναι γραμμένο: «Λέγε πρώτος εσύ τις αμαρτίες σου, για να δικαιωθείς» (Ησ. 43, 26). Πες την αμαρτία, για να την εξαλείψεις. Δεν χρειάζονται γι’ αυτό ούτε κόπος, ούτε πολλά λόγια, ούτε έξοδα, ούτε άλλο τίποτα παρόμοιο. Ένας λόγος μόνο: «Αμάρτησα».

Και από που ξέρω, θα με ρωτήσεις, πως, αν πω την αμαρτία μου, τη σβήνω;

Σου απαντώ: Στη Γραφή θα βρείς τόσο εκείνον που την είπε και την έσβησε, όσο κι εκείνον που δεν την είπε και καταδικάστηκε.

Ο Κάιν σκότωσε τον αδελφό του από φθόνο. «Που είναι ο αδελφός σου ο Άβελ;», τον ρώτησε αργότερα ο Θεός (Γεν. 4, 9). Και τον ρώτησε όχι γιατί δεν ήξερε Εκείνος, που γνωρίζει τα πάντα, αλλά γιατί ήθελε να οδηγήσει τον φονιά σε μετάνοια. Μα ο Κάιν αποκρίθηκε: «Δεν ξέρω· μήπως είμαι φύλακας εγώ του αδελφού μου;» (Γεν. 4, 9). Έστω, δεν είσαι φύλακας· γιατί όμως έγινες φονιάς; Δεν τον φύλαγες· γιατί όμως και τον σκότωσες; Πως τολμάς και μιλάς έτσι; «Η φωνή του αιματοκυλισμένου αδελφού σου μου φωνάζει δυνατά από τη γη», του λέει τότε ο Θεός (Γεν. 4, 10)· και τον τιμώρησε αμέσως, όχι τόσο για τον φόνο, όσο για την αναίδειά του· γιατί δεν σιχαίνεται ο Θεός τόσο εκείνον που αμαρτάνει, όσο εκείνον που είναι αδιάντροπος.

Επειδή, λοιπόν, ο Κάιν, μολονότι στη συνέχεια μεταμελήθηκε, δεν ομολόγησε πρώτος την αμαρτία του, γι’ αυτό δεν βρήκε συγχώρηση. Βαριά ήταν η τιμωρία του: «Θα στενάζεις και θα τρέμεις πάνω στη γη» (Γεν. 4, 12). Δεν του πήρε τη ζωή ο Θεός, για να μην ξεχαστεί η αλήθεια· αλλά τον έκανε νόμο, για να τον διαβάσουν όλοι οι κατοπινοί άνθρωποι, κι έτσι η συμφορά του να γίνει στους άλλους αφορμή φιλοσοφίας (μετανοίας).

Και περιπλανιόταν ο Κάιν σαν νόμος έμψυχος, σαν στήλη κινούμενη, σιωπηλή μα πιο βροντόφωνη κι από σάλπιγγα. «Ας μην κάνει κανένας ο,τι έκανα, για να μην πάθει τα ίδια», διαλαλεί μεσ’ από τη Γραφή. Τιμωρήθηκε για την αδιαντροπιά του.

Καταδικάστηκε, γιατί δεν ομολόγησε την αμαρτία του. Αν την ομολογούσε, θα την έσβηνε.

Ο πρώτος δρόμος, λοιπόν, της μετάνοιας και της αφέσεως είναι η ομολογία. Και για να βεβαιωθείς ότι έτσι είναι, κοίτα πως ένας άλλος, ομολογώντας την αμαρτία του, την έσβησε.

Ο προφήτης και βασιλιάς Δαβίδ έπεσε σε διπλό αμάρτημα μοιχείας και φόνου. Είδε, λέει η Γραφή, μια ωραία γυναίκα να λούζεται, την πόθησε σφοδρά και στη συνέχεια αμάρτησε μαζί της. Έτσι ένας προφήτης έπεσε σε μοιχεία, ένα μαργαριτάρι στον βούρκο. Αλλά δεν είχε καταλάβει ακόμα πως αμάρτησε· τόσο τον είχε σκοτίσει το πάθος. Γιατί η ψυχή είναι για το σώμα ο,τι ο αμαξάς για το αμάξι. Έχει μεθύσει ο αμαξάς; Και το αμάξι προχωράει άτακτα. Έχει σκοτιστεί από το πάθος η ψυχή; Και το σώμα κυλιέται στον βούρκο.

Τι έκανε, λοιπόν, ο Δαβίδ; Μοίχευσε. Δεν είχε, όμως, συναίσθηση του κακού που έκανε, αν και βρισκόταν σχεδόν στα γεράματά του. Τα γεράματα, βέβαια, δεν ωφελούν τον αμελή και αδιάφορο, ούτε πάλι τα νιάτα μπορούν να βλάψουν όποιον έχει ζήλο για την αρετή. Γιατί το ήθος δεν είναι δημιούργημα της ηλικίας, αλλά κατόρθωμα της θελήσεως.

Απόδειξη γι' αυτό είναι αφενός ο προφήτης Δανιήλ, που σε ηλικία δώδεκα χρονών ήταν ήδη κριτής, και αφετέρου οι γέροι εκείνοι δικαστές, που σε τόσο μεγάλη ηλικία θέλησαν ν' αμαρτήσουν με την ευσεβή Σωσάννα. Ούτε εκείνον τον έβλαψαν τα νιάτα του ούτε αυτούς τους ωφέλησαν τα άσπρα τους μαλλιά. Και ο Δαβίδ, λοιπόν, που αμάρτησε αρκετά ηλικιωμένος, δεν συναισθανόταν την αμαρτία του, γιατί ο αμαξάς νούς του ήταν μεθυσμένος από το πάθος της ακολασίας.

Και ο Θεός τι έκανε; Του έστειλε τον προφήτη Νάθαν. Ο προφήτης ήρθε στον προφήτη. Έτσι γίνεται και με τους γιατρούς. Όταν ένας γιατρός αρρωστήσει έχει την ανάγκη άλλου γιατρού. Το ίδιο κι εδώ. Προφήτης αμάρτησε, προφήτης έφερε το γιατρικό. Έρχεται, λοιπόν, ο Νάθαν, μα δεν τον ελέγχει αμέσως, μόλις μπήκε μέσα, ούτε του λέει, "Παράνομε και μαγαρισμένε, που έπεσες σε μοιχεία, και φόνο, πως, ενώ τόσο πολύ τιμήθηκες από τον Θεό, καταπάτησες τις εντολές Του;". Τίποτα τέτοιο δεν είπε ο Νάθαν, για να μην τον κάνει πιο αναίσχυντο· γιατί ο αμαρτωλός, όταν ξεσκεπάζονται τα αμαρτήματά του, οδηγείται στην αδιαντροπιά.

Τι του λέει, λοιπόν; «Βασιλιά, θέλω να θέσω υπό την κρίση σου μίαν υπόθεση: Ήταν ένας πλούσιος κι ένας φτωχός. Ο πλούσιος είχε πολλά κοπάδια προβάτων και βοδιών. Ο φτωχός δεν είχε τίποτ' άλλο παρά μια προβατίνα, που έπινε νερό από το ποτήρι του, έτρωγε από το ψωμί του και κοιμόταν στην αγκαλιά του», μ' αυτό

φανέρωνε τον τίμιο δεσμό του άνδρα με τη σύζυγό του. «Όταν, λοιπόν, ήρθε κάποιος ξένος, λυπήθηκε ο πλούσιος τα δικά του ζώα κι έσφαξε την προβατίνα του φτωχού, για να φιλοξενήσει τον επισκέπτη του» (πρβλ. Β΄ Βασ. 12, 1-4).

Και ο βασιλιάς τι αποκρίθηκε; Νομίζοντας ότι πρόκειται για άλλον, οργίστηκε υπερβολικά και είπε στον Νάθαν: «Θάνατος πρέπει σ' αυτόν τον άνθρωπο! Και να δώσει εφτά φορές την αξία της προβατίνας» (Β΄ Βασ. 12, 5-6). Απόφαση πολύ αυστηρή. Έτσι είναι, όμως, οι άνθρωποι. Τους άλλους τους καταδικάζουν εύκολα με μεγάλη αυστηρότητα και σκληρότητα.

Τι κάνει τότε ο Νάθαν; Δεν βάζει μαλακτικά στην πληγή για πολλές ώρες, αλλά στη στιγμή χώνει το νυστέρι βαθιά, για να πονέσει τον βασιλιά. «Εσύ είσαι εκείνος που το έκανε αυτό», του λέει. Και ο Δαβίδ αμέσως απαντά: «Αμάρτησα ενώπιον του Κυρίου» (Β΄ Βασ. 12, 13). Δεν λέει, «Ποιος είσαι εσύ που με ελέγχεις; Ποιος σ' έστειλε να μου μιλήσεις τόσο θαρρετά; Πως τολμάς να κάνεις κάτι τέτοιο;». Αλλά συναισθάνεται την αμαρτία του και παραδέχεται: «Αμάρτησα ενώπιον του Κυρίου». Τότε και ο Νάθαν τον βεβαιώνει: «Και ο Κύριος συγχώρησε το αμάρτημά σου». Τον συγχώρησε, γιατί καταδίκασε τον εαυτό του. Έσβησε την αμαρτία του, γιατί την ομολόγησε με γενναιοφροσύνη. Η ομολογία, λοιπόν, είναι ο πρώτος δρόμος που οδηγεί στη μετάνοια.

Υπάρχει, όμως, κι ένας άλλος δρόμος, το πένθος. Ούτε και γι' αυτό χρειάζεται κόπος. Δεν σου ζητάω να ταξιδέψεις στα πέλαγα, να φτάσεις σε μακρινά λιμάνια, να κάνεις οδοιπορία, να ξοδέψεις χρήματα, να παλέψεις με τ' άγρια κύματα. Αλλά τι; Να πενήσεις για την αμαρτία. Και από που ξέρω, θα με ρωτήσεις πάλι, πως, αν πενήσω, σβήνω την αμαρτία; Έχεις και γι' αυτό απόδειξη από τη Γραφή.

Ήταν ένας βασιλιάς που λεγόταν Αχαάβ θέλησε να πάρει το αμπέλι κάποιου Ναβουθαί από την πόλη Ιεζράελ, δίνοντάς του ως αντάλλαγμα άλλο αμπέλι ή χρήματα. Μα ο Ναβουθαί δεν του το πουλούσε, γιατί ήταν πατρική του κληρονομιά. Ο βασιλιάς από τη λύπη του δεν ήθελε ούτε να φάει. Τότε η βασίλισσα Ιεζάβελ, η αδιάντροπη και μιαρή, τον πλησίασε και του είπε: «Γιατί στενοχωριέσαι και δεν τρως;... Σήκω, φάε, σύνελθε. Εγώ θα σου δώσω το αμπέλι του Ναβουθαί» (Γ΄ Βασ. 20, 5, 7).

Παίρνει, λοιπόν, και γράφει στο όνομα του βασιλιά μιάν επιστολή σ' όλους τους πρεσβυτέρους της Ιεζράελ, προστάζοντάς τους: «Κηρύξτε νηστεία και παρουσιάστε ψευδομάρτυρες εναντίον του Ναβουθαί, που να πούν ότι βλαστήμησε τον Θεό και τον βασιλιά» (πρβλ. Γ΄ Βασ. 20, 10). Τι νηστεία ήταν αυτή! Νηστεία γεμάτη ανομία. Κήρυξαν νηστεία για να κάνουν φόνο!

Και τι έγινε, λοιπόν; Λιθοβολήθηκε ο Ναβουθαί και πέθανε. Σαν το 'μαθε η Ιεζάβελ, λέει στον Αχαάβ: «Σήκω να κληρονομήσεις το αμπέλι του Ναβουθαί, γιατί δεν είναι πιά ζωντανός» (Γ' Βασ. 20, 15). Κι εκείνος, ενώ στην αρχή λυπήθηκε, ύστερα πήγε να πάρει το αμπέλι. Τότε ο Θεός του έστειλε τον προφήτη Ηλία, λέγοντας: «Πήγαινε και πες στον Αχαάβ: Επειδή κληρονόμησες κάνοντας φονικό, γι' αυτό ο Κύριος λέει, ότι στον τόπο, όπου τα γουρούνια και τα σκυλιά έγλειψαν το αίμα του Ναβουθαί, εκεί θα γλείψουν και το δικό σου αίμα· και οι πόρνες θα λουστούν στο αίμα σου» (Γ' Βασ. 20, 10).

Θεόσταλη η οργή, τέλεια η απόφαση, πλήρης η καταδίκη. Και κοίτα που τον στέλνει - στο αμπέλι· όπου διαπράχθηκε το έγκλημα, εκεί και επιβάλλεται, η τιμωρία. Και όταν είδε ο Αχαάβ τον προφήτη Ηλία, τι είπε; «Με βρήκες, εχθρέ μου» (Γ' Βασ. 20, 20). Δηλαδή, ένοχος είμαι, γιατί αμάρτησα, και μ' έπιασες· τώρα έχεις την ευκαιρία να με περιφρονήσεις. «Με βρήκες, εχθρέ μου». Γιατί εχθρός του Αχαάβ ο Ηλίας; Γιατί ο προφήτης ασκούσε πάντα έλεγχο στον βασιλιά για τις πράξεις του. «Σε βρήκα», του λέει. Και του αναγγέλλει τη θεική απόφαση: «Να τι λέει ο Κύριος: Επειδή σκότωσες και κληρονόμησες και αίμα αθώου έχυσες, θα χυθεί και το δικό σου αίμα και θα το γλείψουν τα σκυλιά και θα λουστούν σ' αυτό οι πόρνες».

Τ' άκουσε ο βασιλιάς και ταραχθηκε και λυπήθηκε για την αμαρτία του. Συναισθάνθηκε την αδικία που έκανε, κατανύχθηκε, έκλαψε, νήστεψε, ξέσκισε τον χιτώνα του κι έβαλε σάκκο, σε ένδειξη πένθους. Γι' αυτό και ο Θεός ακύρωσε την απόφασή Του, αφού πρώτα όμως απολογήθηκε στον Ηλία, για να μην πάθει ο προφήτης ο,τι είχε πάθει ο Ιωνάς.

Θυμάστε τι είχε γίνει με τον Ιωνά; Του είπε ο Θεός: «Σήκω και πήγαινε στη Νινευή, την πόλη τη μεγάλη, και κήρυξε εκεί... Τρεις μέρες ακόμα, και η Νινευή θα καταστραφεί» (Ιων. 1, 2 + 3, 4). Ο Ιωνάς, γνωρίζοντας τη φιλανθρωπία του Θεού, δεν ήθελε να πάει. Και τι έκανε; Δοκίμασε να ξεφύγει, γιατί σκέφτηκε: "Εγώ πάω να κηρύξω· ο Θεός όμως, καθώς είναι σπλαχνικός, αλλάζει γνώμη και δεν τους τιμωρεί· και τότε θα με θανατώσουν σαν ψευδοπροφήτη". Κατέβηκε, λοιπόν, λέει η Γραφή, ο Ιωνάς στην Ιόππη, βρήκε ένα πλοίο, που είχε προορισμό τη Θαρσίς, πλήρωσε το ναύλο του και μπήκε μέσα. (Ιων. 1, 3).

Για που το 'βαλες Ιωνά; Σ' άλλον τόπο πας; Αλλά «του Κυρίου είναι η γη και όλα όσα τη γεμίζουν» (Ψαλμ. 23,1). Στη θάλασσα; Αλλά «δική Του είναι η θάλασσα και Αυτός την έφτιαξε» (Ψαλμ. 94, 5). Στον ουρανό; Αλλά δεν άκουσες τον Δαβίδ που λέει, «θα κοιτάξω τους ουρανούς, που είναι καμωμένοι από τα δάχτυλά Σου» (Ψαλμ. 8, 4); Ο φόβος, ωστόσο, τον έκανε να φύγει - έτσι νόμιζε· γιατί το να

Ξεφύγει κανείς πραγματικά από τον Θεό είναι αδύνατο.

Όταν, όμως, η θάλασσα τον έφερε πάλι στην ξηρά, ήρθε στη Νινευή και κήρυξε: «Τρεις μέρες ακόμα, και η Νινευή θα καταστραφή» (Ιων. 3, 4). Και σαν είδε πως πέρασαν τρεις μέρες και τίποτα δεν έγινε απ' όσα απείλησε ο Θεός, προσευχήθηκε, εκφράζοντάς Του παράπονο: «Κύριε, γι' αυτό ακριβώς δεν θέλησα να υπακούσω σ' Εσένα, όταν ήμουνα στη χώρα μου, γιατί ήξερα πως είσαι σπλαχνικός και πονετικός, μακρόθυμος και πολυέλεος, και ανακαλείς την απόφασή σου να τιμωρήσεις τους ανθρώπους για τις κακίες τους» (Ιων. 4, 2).

Για να μην πάθει, λοιπόν, και ο Ηλίας ο,τι έπαθε ο Ιωνάς, ο Θεός του φανέρωσε την αιτία για την οποία συγχώρησε τον Αχαάβ: «Είδες τη συντριβή του Αχαάβ μπροστά μου; Όσο, λοιπόν, ζεί, δεν θα στείλω την τιμωρία» (Γ' Βασ. 20, 29).

Άλλο και τούτο! Ο κύριος γίνεται συνήγορος του δούλου. Ο Θεός απολογείται σ' έναν άνθρωπο γι' άλλον άνθρωπο. Μη νομίζεις, του λέει πως τον συγχώρησα χωρίς λόγο. Όχι. Επειδή άλλαξε τον τρόπο της ζωής του, άλλαξα κι εγώ στάση απέναντί του κι έδιωξα την οργή μου. Αυτό δεν σημαίνει πως εσύ θα θεωρηθείς ψευδοπροφήτης. Γιατί είπες την αλήθεια. Αν εκείνος δεν άλλαζε τρόπο ζωής, θα τον τιμωρούσα, όπως είχα αποφασίσει. Τώρα, όμως, που πένθησε και θρήνησε, τον συγχωρώ.

Βλέπεις που το πένθος σβήνει τις αμαρτίες;

Έχεις, όμως, και τρίτο δρόμο μετάνοιας. Πολλούς δρόμους αναφέρω, για να σου κάνω, με την ποικιλία τους, πιο εύκολη τη σωτηρία. Ποιος, λοιπόν, είναι τούτος ο τρίτος δρόμος;

Η ταπεινοφροσύνη. Γίνε ταπεινός, και θα εξαφανίσεις τις πολλές σου αμαρτίες. Σού το αποδεικνύει η Γραφή με την παραβολή του τελώνη και του Φαρισαίου (Λουκ. 18, 10-14): Ανέβηκαν, λέει, ένας Φαρισαίος κι ένας τελώνης στον ναό, για να προσευχηθούν. Και άρχισε ο Φαρισαίος ν' απαριθμεί μια-μια τις αρετές του. «Δεν είμαι σαν τους άλλους ανθρώπους», έλεγε, «άρπαγας, άδικος, μοιχός, ή και σαν αυτόν εδώ τον τελώνη». Άθλιε και ταλαίπωρε! Όλο τον κόσμο καταδίκασες. Γιατί πλήγωσες με τον σκληρό λόγο σου κι αυτόν που ήταν δίπλα σου; Δεν σού έφτανε η οικουμένη, έπρεπε και τον τελώνη να καταδικάσεις; Όλους τους κατηγορήσες· ούτε έναν άνθρωπο δεν λυπήθηκες; «Δυό φορές την εβδομάδα νηστεύω», συνέχισε, «και δίνω στους φτωχούς το δέκατο από τα εισοδήματά μου». Τι περήφανα λόγια!

Και ο τελώνης τι αποκρίθηκε; Αφού τον άκουσε, δεν είπε, «Ποιος είσαι εσύ, που μιλάς για μένα έτσι; Από που ξέρεις τη ζωή μου; Δεν με συναναστράφηκες, δεν

έμεινες μαζί μου, δεν με γνωρίζεις. Γιατί είσαι τόσο ξιπασμένος; Γιατί παινεύεσαι; Ποιος βεβαιώνει τα καλά σου έργα;». Τίποτα τέτοιο δεν είπε ο τελώνης. Μόνο ήταν σκυμμένος, χτυπούσε το στήθος του κι έλεγε: «Θεέ μου, σπλαχνίσου με τον αμαρτωλό». Έτσι, με την ταπεινοφροσύνη του, δικαιώθηκε.

Ο Φαρισαίος έφυγε από τον ναό γυμνός από αρετή, ενώ ο τελώνης φορτωμένος με αρετή· γιατί τα λόγια του νίκησαν τα πράγματα. Ο Φαρισαίος δηλαδή καταδικάστηκε από την υπερηφάνειά του, χάνοντας ο,τι είχε κερδίσει με τα έργα του, ενώ ο τελώνης αθώωθηκε με την ταπεινοφροσύνη του, σβήνοντας τα αμαρτήματά του. Στην ουσία, βέβαια, δεν έδειξε ταπεινοφροσύνη· γιατί ταπεινοφροσύνη είναι το να ταπεινώνει κάνεις τον εαυτό του, αν και είναι μεγάλος στην αρετή. Ο τελώνης είπε απλά την αλήθεια, γιατί ήταν αμαρτωλός. Και πραγματικά, τι χειρότερο από τον τελώνη;

Έμπορος των ξένων συμφορών, σφετεριστής των ξένων κόπων, συμμετοχος των ξένων κερδών, εκβιαστής ασύστολος, πλεονέκτης ευπρόσωπος, αμαρτωλός νόμιμος. Αν, λοιπόν, ένας τέτοιος άνθρωπος έλαβε τόσο μεγάλη δωρεά μόνο γιατί έδειξε ταπεινοφροσύνη, πόσο μάλλον ένας ενάρετος που ταπεινοφρονεί; Όστε, αν ομολογήσεις τις αμαρτίες σου και γίνεις ταπεινός, αθώνεσαι και συμφιλιώνεσαι με τον Θεό.

Θέλεις τώρα να μάθεις ποιος είναι ταπεινός; Κοίτα τον Παύλο, τον διδάσκαλο της οικουμένης, το σκεύος της εκλογής, το λιμάνι το γαλήνιο, τον πύργο τον ασάλευτο, που με το μικρό του σώμα γύρισε τον κόσμο για να κηρύξει τον Χριστό, μπήκε σε τόσους κόπους, έστησε τόσα τρόπαια εναντίον του διαβόλου, φυλακίστηκε, πληγώθηκε, μαστιγώθηκε, σαγήνεψε την οικουμένη με τις επιστολές του, κλήθηκε στο αξίωμά του με ουράνια φωνή...

Και μολαταύτα, ταπεινοφρονούσε κι έλεγε: «Είμαι ο τελευταίος ανάμεσα σ' όλους τους αποστόλους· δεν είμαι άξιος ούτε να ονομάζομαι απόστολος» (Α΄ Κορ. 15, 9). Βλέπεις μέγεθος ταπεινοφροσύνης; Ο Παύλος θεωρεί τον εαυτό του ως τον τελευταίο ανάμεσα στους αποστόλους. Αυτό είναι στ' αλήθεια ταπεινοφροσύνη, το να ταπεινώνεται κανείς σε όλα και να θεωρεί τον εαυτό του τελευταίο απ' όλους. Σκέψου, ποιος ήταν εκείνος που έλεγε αυτά τα λόγια. Ήταν ο Παύλος ο ουρανοπολίτης, ο στύλος των Εκκλησιών, ο επίγειος άγγελος, ο ουράνιος άνθρωπος.

Η ταπεινοφροσύνη, λοιπόν, είναι ένας άλλος δρόμος μετάνοιας· η ταπεινοφροσύνη, που δικαίωσε τόσο εύκολα τον τελώνη και του χάρισε τη βασιλεία των ουρανών.

Ας έρθουμε τώρα σ έναν τέταρτο δρόμο. Είναι η ελεημοσύνη, η βασίλισσα των

αρετών.

«Μεγάλο πράγμα είναι ο άνθρωπος· μα πιο μεγάλο και πολύτιμο πράγμα είναι ο ελεήμων άνθρωπος», φωνάζει ο Σολομών (Παροιμ. 20, 6). Μεγάλα είναι τα φτερά της ελεημοσύνης. Σκίζει τον αέρα, περνάει τη σελήνη, αφήνει πίσω της τον ήλιο και φτάνει στα ουράνια. Μα μητ' εκεί στέκεται. Περνάει και τον ουρανό, παραμερίζει και τις αγγελικές δυνάμεις και έρχεται μπροστά στον θρόνο του Κυρίου. Μάθε το από την Αγία Γραφή, όπου ο άγγελος εκείνος, που παρουσιάστηκε στον ευσεβή και ελεήμονα εκατόνταρχο Κορνήλιο, του είπε:

«Οι προσευχές σου και οι ελεημοσύνες σου ανέβηκαν ως τον Θεό» (Πραξ. 10, 4). Τι σημαίνει αυτό; Ότι, κι αν έχεις πολλές αμαρτίες, συνηγορεί για σένα στον Θεό η ελεημοσύνη. Μη φοβάσαι, γιατί καμμιά δύναμη δεν μπορεί να της εναντιωθεί. Έχει γραμμάτιο στα χέρια της και απαιτεί εξόφληση του χρέους. Γιατί ο ίδιος ο Χριστός είπε: «Όποιος κάνει μια καλοσύνη σ' έναν από τους άσημους αδελφούς μου, σ' εμένα την έκανε» (πρβλ. Ματθ. 25, 40). Όσες αμαρτίες κι αν έχεις, επομένως, η ελεημοσύνη σου είναι πιο βαρειά και τις αντισταθμίζει όλες.

Δεν πρόσεξες στο Ευαγγέλιο την παραβολή των δέκα παρθένων; Εκείνες που ασκούσαν την παρθενία αλλά δεν είχαν ελεημοσύνη, έμεναν έξω από τη γιορτή του γάμου. Γιατί, από τις δέκα, οι πέντε ήταν συνετές και οι πέντε άμυαλες. Οι συνετές είχαν πάρει λάδι για τα λυχνάρια τους. Οι άμυαλες δεν είχαν πάρει, και γι' αυτό τα λυχνάρια τους άρχισαν να σβήνουν. Τότε ζήτησαν λάδι από τις συνετές. Εκείνες όμως αποκρίθηκαν: «Όχι, γιατί δεν θα φτάσει ούτε για μας ούτε για σας» (Ματθ. 25, 9). Δεν αρνήθηκαν από ασπλαχνία ή κακία, αλλ' από έλλειψη χρόνου, γιατί ερχόταν ήδη ο γαμπρός, και από φόβο, μήπως μείνουν όλες έξω. Και τις συμβούλεψαν: «Καλύτερα να πάτε σ' εκείνους που πουλάνε λάδι και ν' αγοράσετε για τα λυχνάρια σας». Είχαν κι αυτές λυχνάρια, αλλά δεν είχαν λάδι.

Το λυχνάρι είναι η παρθενία, το λάδι η ελεημοσύνη· και όπως το λυχνάρι, αν δεν τροφοδοτηθεί με λάδι, σβήνει, έτσι και η παρθενία, αν δεν έχει ελεημοσύνη, απαξιώνεται. Ποιοί, όμως, είναι εκείνοι που πουλάνε αυτό το λάδι; Οι φτωχοί. Και πόσο το πουλάνε; Όσο θέλεις. Η τιμή δεν είναι καθορισμένη, κι έτσι δεν μπορείς να φέρεις σαν δικαιολογία τη δική σου φτώχεια. Έχεις μόνο έναν οβολό; Αγόρασε τον ουρανό· όχι γιατί είναι φτηνός ο ουρανός, αλλά γιατί είναι φιλόανθρωπος ο Θεός. Δεν έχεις ούτε έναν οβολό; Δώσε ένα ποτήρι κρύο νερό· γιατί «και όποιος δώσει σ' έναν απ' αυτούς τους άσημους ένα ποτήρι κρύο νερό για χάρη μου, αλήθεια σας λέω, θα λάβει την αμοιβή του», είπε ο Κύριος (Ματθ. 10, 42).

Εμπόρευμα είναι ο ουρανός κι εμείς αμελούμε. Δώσε ψωμί και πάρε παράδεισο. Δώσε μικρά και πάρε μεγάλα. Δώσε πρόσκαιρα και πάρε αιώνια. Δώσε φθαρτά και

πάρε άφθαρτα. Αν υπήρχε ένα παζάρι, όπου θα μπορούσες να βρείς άφθονα και πολύ φτηνά πράγματα, δεν θα πουλούσες ο,τι έχεις, δεν θα έκανες ο,τι περνάει από το χέρι σου, για ν' αγοράσεις τα εμπορεύματα εκείνα; Πως, λοιπόν, για τα φθαρτά δείχνεις τόση προθυμία, ενώ για το αθάνατο εμπόρευμα αμελείς και αδιαφορείς;

Δώσε στους φτωχούς, και, αν εσύ σωπαίνεις την ώρα της Κρίσεως, αναρίθμητα στόματα θα απολογούνται για σένα· γιατί η ελεημοσύνη θα είναι εκεί και θα συνηγορεί για τη σωτηρία σου. Μην προφασίζεσαι φτώχεια. Η χήρα που φιλοξένησε τον προφήτη Ηλία ήταν πάμφτωχη, μα η φτώχεια δεν την εμπόδισε να τον φιλοξενήσει και να τον ελεήσει μ' ο,τι είχε. Γι' αυτό και αξιώθηκε ν' απολαύσει τους καρπούς της ελεημοσύνης της.

Ίσως θα μου πείς: "Δωσ' μου κι εμένα τον προφήτη Ηλία, και θα τον φιλοξενήσω". Γιατί ζητάς τον Ηλία; Τον Κύριο του Ηλία σου δίνω, κι εσύ δεν τον ελεείς· πως θα ελεούσες τον Ηλία, αν τον έβρισκες; Ο Χριστός, ο Κύριος όλων, το είπε ξεκάθαρα: «Ο,τι κάνατε για έναν από τους άσημους αδελφούς μου, το κάνατε για μένα» (Ματθ. 25, 40). Σκέψου, λοιπόν, τον Χριστό εκείνη την ημέρα, να λέει για σένα μπροστά στους αγγέλους και τον κόσμο όλο: «Αυτός στη γη με φιλοξένησε· αυτός με μύριους τρόπους με περιμάζεψε». Τι παρρησία θα έχεις τότε μπροστά στους αγγέλους! Τι καύχημα μπροστά στις ουράνιες δυνάμεις!

Μεγάλο πράγμα είναι η ελεημοσύνη, αδελφοί. Και αμαρτίες εξαλείφει και την καταδίκη απομακρύνει. Ας δώσουμε, λοιπόν, στον φτωχό ψωμί. Δεν έχουμε ψωμί; Ας του δώσουμε έναν οβολό. Δεν έχουμε οβολό; Ας του δώσουμε ένα ποτήρι νερό. Δεν το έχουμε κι αυτό; Ας τον συμπονέσουμε για τη δυστυχία του, και θα πάρουμε την αμοιβή μας· γιατί ο Θεός δεν μας αμοίβει για την πράξη, αλλά για την προαίρεσή μας.

Με όλα τούτα, όμως, ξεχάσαμε τις δέκα παρθένες, για τις οποίες μιλούσαμε. Ας γυρίσουμε, λοιπόν, σ' αυτές. Οι πέντε συνετές, όπως είπαμε, έστειλαν τις πέντε άμυαλες ν' αγοράσουν λάδι. Αλλά στο μεταξύ ήρθε ο γαμπρός. Οι συνετές, που είχαν έτοιμα και αναμμένα τα λυχνάρια τους, μπήκαν μαζί του στη γιορτή του γάμου, και η πόρτα έκλεισε. Ύστερ' από λίγο έφτασαν και οι άλλες κι άρχισαν να χτυπάνε. «Άνοιξέ μας», φώναζαν στον γαμπρό. Αυτός, όμως, τους αποκρίθηκε από μέσα: «Αλήθεια σας λέω, δεν σας ξέρω» (Ματθ. 25, 12). Έπειτα από τόσους κόπους, τι άκουσαν; «Δεν σας ξέρω»! Έπειτα από τόσους κόπους έμειναν έξω.

Αφού τις σαρκικές ορμές χαλιναγώγησαν, αφού στις ουράνιες δυνάμεις έμοιασαν, αφού τα κοσμικά πράγματα περιφρόνησαν, αφού τον μεγάλο καύσωνα υπέμειναν, αφού πάνω από τα σκάμματα πέρασαν, αφού από τη γη στον ουρανό πέταξαν, αφού το μεγάλο χάρισμα της παρθενίας απέκτησαν, αφού τις ανάγκες του σώματος

καταπάτησαν, αφού την ανθρώπινη φύση λησμόνησαν, αφού στο σώμα τους ασώματα έργα πραγματοποίησαν, τότε άκουσαν: «Δεν σας ξέρω»!

Μεγάλο πράγμα, μεγάλο κατόρθωμα, μεγάλη αρετή η παρθενία. Όταν είναι μαζί με την αδελφή της, την ελεημοσύνη, γίνεται πανίσχυρη, και τότε κανένα κακό δεν μπορεί να την καταβάλει. Οι πέντε άμυαλες κοπέλες δεν είχαν και την ελεημοσύνη μαζί με την παρθενία, γι' αυτό έμειναν έξω από τη γιορτή του γάμου. Τι ντροπή! Νίκησαν την ηδονή, μα νικήθηκαν από τα χρήματα. Απαρνήθηκαν τον κοσμικό βίο, μα όχι και την ύλη.

(Από το βιβλίο «ΘΕΜΑΤΑ ΖΩΗΣ»,
Ομιλίες του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου,
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ, ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ, ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗ)

Πηγή: ekklisiaonline.gr